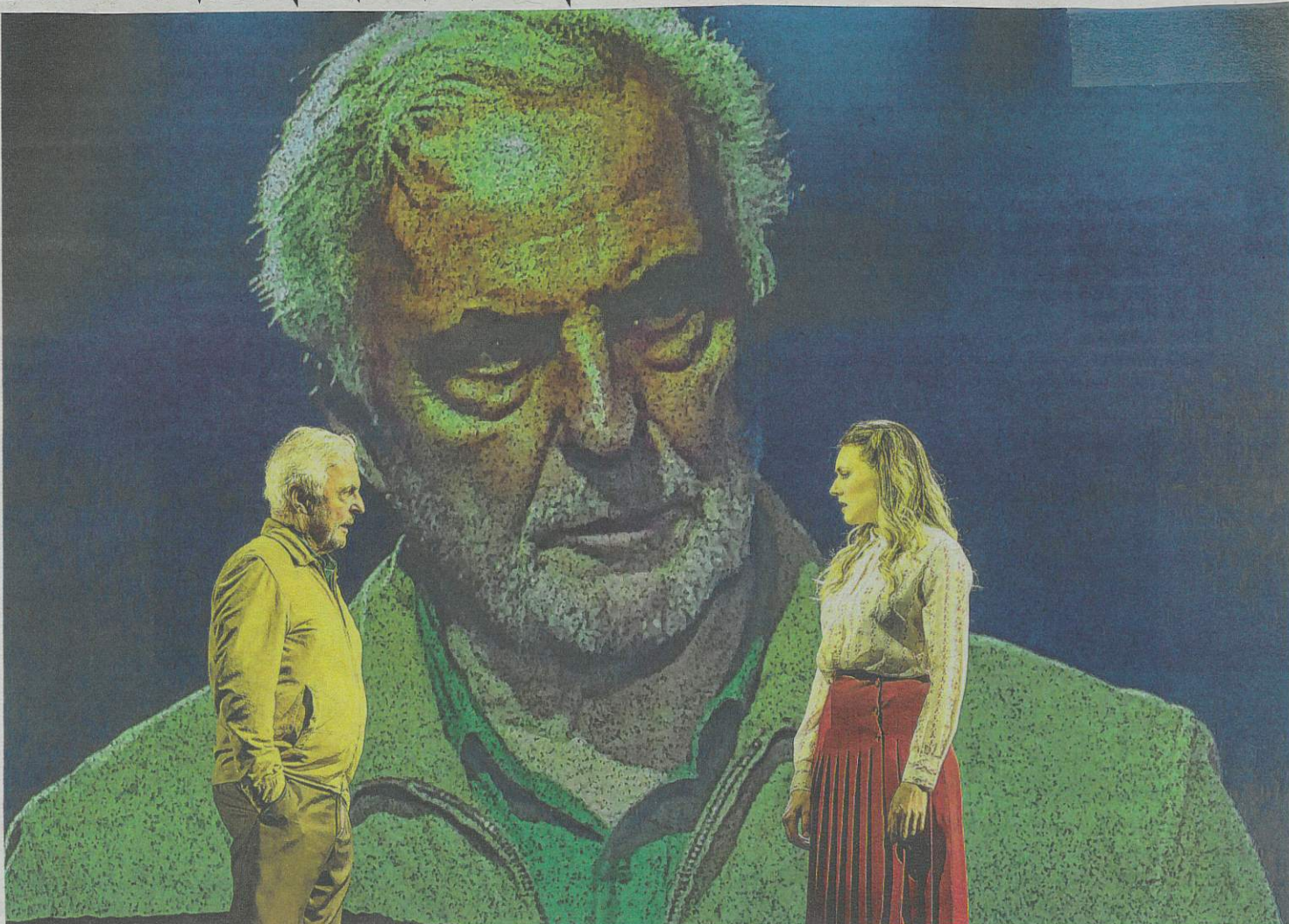

Net over de grens in het Nederlandse Kerkrade lokt een musical over de opkomst en ondergang van de Limburgse mijnindustrie volle zalen. *Het geluk van Limburg* werd al meermaals verlengd. En ja, er zijn nog tickets. "Zelfs de Belgen die kwamen kijken, pinkten een traan weg," zegt hoofdrolspeler Huub Stapel.

Lien Vande Kerkhof

Huub Stapel (links) zet de toon voor een voorstelling die twee en een half uur beklijft. © Annemieke van der Togt

“Nu besef ik pas wat die mijnwerkers hebben doorstaan”

Het geluk van Limburg verschijnt in forse letters op het scherm dat in het monumentale decor is verwerkt. De zaal wordt donker, een lift rammelt omlaag. Mijnwerkers schuifelen het toneel op, lampen in de hand, klaar voor hun afdaling. Niet in de aarde, maar in het verleden. Huub Stapel (71), in Vlaanderen nog steeds bekend als Johnnie uit de *Flodder*-films, opent met een geladen monoloog. Daarmee zet hij de toon voor een voorstelling die twee en een half uur lang zindert van muziek, zang en dans, en waarin drie generaties de glorie-dagen en het einde van de mijn beleven. Dat Toneelgroep Maastricht een groot succes te pakken heeft, hadden ze wellicht niet zien aankomen. Meer dan 100.000 bezoekers zagen het stuk al, de speelreeks werd intussen meerdere keren verlengd. "Het is inderdaad een beetje uit de hand gelopen", lacht Stapel wanneer we hem na de voorstelling spreken. Met evenveel vuur als op het podium vertelt hij over de kracht van het verhaal.

Waarover gaat de voorstelling?

"Het verhaal volgt drie generaties van één familie die de opkomst en ondergang van mijn Willem-Sophia in Kerkrade meemaken. Ik speel Huub Vincken, de vader. Het begint in 1970, wanneer mijn kleinzoon me vraagt mee te gaan naar de sluiting van de mijn, en zo reizen we via mijn herinneringen terug naar 1915."

U was zelf een van de initiatiefnemers van het project. Hoe is dat gegaan?

"Eerder speelde ik in het toneelstuk *Hanna van Hendrik* van Johanna ter Steege over kleine boerenfamilies die werden verdrongen door het systeem. Dat vond ik zó mooi dat ik de Limburgse producent Servé Hermans heb gebeld. Ik zei: 'We moeten zoiets maken voor de mijnwerkers'."

Heeft u zelf nog herinneringen aan het mijnverleden?

"Ik kom uit Tegelen, bij Venlo, dus uit Midden-Limburg. Niet echt uit het mijngebied. Maar ik herinner me wel die bussen vol mijnwerkers die heen en weer reden. Het gedreun onder de grond heb ik echter nooit gevoeld."

Hoe bereidde u zich voor op de rol?

"Veel lezen over de geschiedenis van de mijnen. Daarnaast ben ik naar Blegny, bij Luik, gegaan. Daar kun je afdalen in een echte mijn en voelen hoe beklemmend dat leven onder de grond moet zijn geweest. Pas dan besef je écht wat die mannen hebben doorstaan."

En fysiek? U wordt binnenkort 71. Wat houdt u zo fit?

"Dat ik het mooiste vak ter wereld heb. Na 45 jaar voelt elke dag nog als een cadeau. Dit jaar maakte ik de docu *Langs de Schelde* en speelde ik in drie

films (*Boomers*, *Champagne* en *Amsterdam II*). Door die drukke agenda kon ik pas een maand voor de première bij de repetities zijn, maar dankzij een sterk script en een geweldige stand-in was dat geen probleem."

Wat maakt dat deze geschiedenis zo actueel blijft?

"Het toont wat er gebeurt als gewone mensen de dupe worden van grote beslissingen. Dat zie je vandaag nog, met bijvoorbeeld de toeslagenaffaire (*de Nederlandse belastingdienst had tussen 2005 en 2019 tienduizenden ouders onterecht beschuldigd van fraude met de toeslag voor kinderopvang*, red). Machthebbers die hun verantwoordelijkheid ontlopen, dat is van alle tijden."

In het stuk werken Limburgers ondergronds, terwijl mensen uit het noorden de leiding hebben. Bestaat dat gevoel van ongelijkheid nog?

"Nee, gelukkig niet meer. Limburg staat vandaag stevig op de kaart, kijk maar naar André Rieu, Chantal Janzen of Marcia Luyten (*de schrijfster van het gelijknamige boek waarop de voorstelling is gebaseerd*, red). Maar dat minderwaardigheidsgevoel heeft wél lang bestaan. Mijn vader gooide de televisie bijna uit het raam wanneer de presentator een Limburger imiteerde. De 'Hollenders' bepaalden alles, wij voelden ons minder."

In het stuk zie je hoe schrijnend die tijd was. Mijnwerkers die ondergronds stierven, maar pas boven officieel dood werden verklaard zodat er geen uitkering hoefde te worden betaald."

Veel mijnsites in Belgisch-Limburg kregen een culturele herbestemming. Hoe zit dat bij jullie?

"Nederlanders zijn er goed in om hun erfgoed zo snel mogelijk de nek om te draaien. In Genk staan de schachten van Winterslag en Waterschei nog altijd trots overeind, dat weet ik. Maar van de Willem-Sophia en van veel andere Nederlandse mijnen is bovengronds jammer genoeg niets meer over."

Waarom moeten mensen komen kijken?

"Omdat het een verhaal is dat iedereen raakt. Misschien daarom dat tachtig procent van het publiek nog nooit in het theater is geweest. Bezoekers komen uit heel Nederland en zelfs de Belgen die kwamen kijken, pinkten een traan weg. En voor alle duidelijkheid: de voorstelling is niet in dialect, maar gewoon in het Nederlands."

Het Geluk van Limburg, Rodahal, Europaplein 1, 6461 AJ Kerkrade. Elke donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag tot eind december. Info en tickets: www.hetgelukvanlimburg.nl